

TOT VERDAGUER

Una ressenya de NARCÍS GAROLERA

Àlvar Valls. *Entre l'infern i la glòria*. Edicions de 1984, Barcelona, 2020.

Àlvar Valls i Roser Carol. *Verdaguer dia a dia. Cronologia de Jacint Verdaguer (1845-1902)*. Verdaguer Edicions, Folgueroles, 2023.

Àlvar Valls i Roser Carol. *Bibliografia general de Jacint Verdaguer (1864-2023)*. Verdaguer Edicions, Folgueroles, 2024.

L'any 2002 es va commemorar el centenari de la mort de Jacint Verdaguer. Van aparèixer nombroses publicacions i se celebraren dotzenes d'actes sobre l'autor de *L'Atlàntida* i *Canigó*. Si entre el 1945 i el 1952 —centenari del naixement de l'escriptor i commemoració del cinquantenari del seu traspàs, respectivament— es van publicar llibres i estudis centrats sobretot en aspectes biogràfics, dels anys vuitanta ençà han anat apareixent una munió de treballs sobre la vàlua literària del poeta i s'ha anat publicant un nombre considerable d'edicions crítiques i fiables de l'obra verdagueriana.

Als darrers anys, però, han vist la llum tres llibres d'una importància cabdal en l'extensa producció d'obres sobre la figura i l'obra de Jacint Verdaguer. Em refereixo a les tres aportacions d'Àlvar Valls (dues de les quals amb Roser Carol), que comentaré breument: una novel·la biogràfica, molt ben rebuda per la crítica i els lectors, i dos volums d'obligada

consulta pels estudiosos del poeta: una detalladíssima cronologia de la vida de Verdaguer i una exhaustiva bibliografia verdagueriana, d'una gran utilitat per als estudiosos de l'escriptor.

La novel·la de Valls, d'un miler de pàgines, escrita com una simfonia i estructurada en divuit capítols (amb una «Obertura» prèvia), narra literàriament la vida de Verdaguer. Cada capítol consta de dues parts: una relata els últims dies del poeta a la Villa Joana de Vallvidrera, i l'altra narra, en ordre cronològic, la vida del protagonista, amb dos *intermezzos* dramàtics. Al llarg de la novel·la apareixen fets polítics i socials, i personatges de la segona meitat del segle XIX, esmentats amb nom i cognom.

La història que l'autor ens explica és una història real, documentada i precisa, però narrada com si no ho fos, com si es tractés d'una obra de ficció. Al mateix temps, l'autor ha volgut ser fidel als trets més definitoris del temps de Verdaguer. La naturalitat dels diàlegs, per exemple, escrits en un català versemblantment de l'època, confereix a la novel·la una frescor lingüística, que l'autor reflecteix amb mà de mestre. L'estil i la llengua revelen la voluntat del novel·lista d'acostar al lector la vida d'un home de caires diversos: poeta vocacional i clergue contradictori, però l'escriptor més important del seu temps.

Les dues obres majúscules de què he parlat abans són dues

aportacions inestimables per al coneixement de la vida i l'obra de Verdaguer: una cronologia detalladíssima, de títol explícit —*Verdaguer dia a dia*—, i una exhaustiva bibliografia, que aplega la relació de les edicions de les obres del poeta i la pràctica totalitat dels llibres, estudis, assaigs i articles sobre la figura i l'obra de Verdaguer. Els volums, d'unes 800 pàgines cadascun, contenen uns índexs de noms de persones (i, en el primer, també de llocs) d'una cinquantena de pàgines.

Amb rigor metodològic i propòsit científic, Àlvar Valls i Roser Carol han «fet el cim» en una empresa d'un abast extraordinari. Si en la novel·la l'autor va invertir quinze anys per documentar-se i tres per escriure-la, aquestes dues grans obres han demanat als seus autors una dedicació d'una vintena anys.

En la *Cronologia*, Valls i Carol documenten prop de cinc mil dies de la vida de Jacint Verdaguer, i aporten un treball minuciós que mostra, amb tot detall, l'itinerari vital del capellà escriptor.

En l'exhaustiva *Bibliografia* els autors apleguen més de nou mil fitxes, estructurades en trenta-dues seccions temàtiques i agrupades en dues grans parts: «Obres de Verdaguer» i «Obres sobre Verdaguer», un reflex de la magnitud de la producció de l'escriptor i de l'amplíssima recepció, dins i fora del nostre país, de la seva obra literària.